

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1963/164

Karar No.:1964/65

Karar tarihi:20/10/1964

Resmi Gazete tarih/sayı:19.12.1964/11886

Davacı : C. Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu.

İptal dâvasının konusu : C. Halk Partisi Büyük Millet Meclisi Grubu tarafından 22/2/1963 gününde verilen dilekçede; 8 Nisan 1340 tarih ve 469 sayılı kanuna 2 Mart 1927 tarih ve 981 sayılı kanunla eklenen maddede "Müddeiumumi ve müstantıkın gaybubetinde reis veya hâkimin tensibi ile bunlardan birine ait vazifeleri mahkeme başkâtibi görebilir." denilmekte ve hâkim sınıfından olmayan mahkeme başkâtiplerine yargı yetkisi tanıyan bu hükmün Anayasa'nın 134 üncü maddesiyle diğer hükümlerine aykırı bulunmakta olduğu ileri sürülerek bu hükmün iptaline karar verilmesi istenmektedir.

İnceleme :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15 inci maddesi uyarınca yapılan ilk incelemede; C. Halk Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grupunun 14/2/1963 gününde ve 57 nci birleşiminde verdiği kararda, dâva konusu kanun hükümlerinin iptali için dâva açılacağı belirtilmemiş olduğundan işbu kararda sözü geçen önerge ve eklerinin onanlı örneklerinin on beş gün içinde gönderilmesi için tebligat yapılmasına dair verilen karar üzerine istenilen belgelerin süresi içinde gönderildiği anlaşılmakla esasın incelenmesine 15/4/1963 gününde karar verilerek düzenlenen rapor, iptali istenen kanun hükümleri ve Anayasa'nın konu ile ilgili maddeleri okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

Mehâkimi Şeriyenin İlgasına ve Mehâkimin Teşkilâtına ait Ahkâmı Muaddil 8 Nisan 1340 tarihli ve 469 sayılı Kanunun 5 inci maddesine 2 Mart 1927 günlü ve 981 sayılı kanunla eklenen fıkrada aynen "Müddeiumumi ve müstantıkın gaybubetinde reis veya hâkimin tensibi ile bunlardan birine ait vazifeleri mahkeme başkâtibi görebilir." denilmektedir. Dâva konusu olan ve iptali istenen fıkra hükmü dâvanın açılmasından önce 12/1/1959 günlü ve 7188 sayılı kanunla değiştirilmiş olduğundan konusu bulunmayan dâvanın reddi gerekir.

Sonuç :

Yukarıda açıklanan sebepten ötürü dâvanın reddine üyelerden İsmail Hakkı Dikmen ve Ekrem Tüzemen'in muhalefetleriyle ve oyçokluğu ile 20/10/1964 gününde karar verildi.

Başkan
Lütfi Akadlı

Üye
Cemalettin Köseoğlu

Üye
Asım Erkan

Üye

Üye

Üye

Esas No.:1963/164
Karar No.:1964/65

Rifat Göksu

İ. Hakkı Ülkmen

Şemsettin Akçođlu

Üye

İbrahim Senil

Üye

İhsan Keçeciođlu

Üye

A. Şeref Hocaođlu

Üye

Salim Başol

Üye

Celâlettin Kuralmen

Üye

Ahmet Akar

Üye

Muhittin Gürün

Üye

Lûtfi Ömerbaş

Üye

Ekrem Tüzemen

MUHALEFET ŞERHİ

Mehakimi şer'iyenin ilgası ile mehakim teşkilâtına ait ahkâmı muaddil 8 Nisan 1340 tarihli ve 469 sayılı kanunun 5 inci maddesine 2 Mart 1927 tarih ve 981 sayılı kanunla eklenen fıkrada aynen :

"Müddeiumumi ve müstantikin gaybubetinde reis veya hâkimin tensibi ile bunlardan birine ait vazifeleri mahkeme başkâtibi görebilir." denilmektedir.

Yine 469 numaralı 5 inci maddesine 981 sayılı kanunla eklenen fıkranın tadili hakkındaki 12 Ocak 1959 tarih ve 7188 sayılı kanunun birinci fıkrası ise şöyledir :

"Mehakimin teşkilâtına ait ahkâmı muaddil 469 sayılı kanunun 5 inci maddesine 981 sayılı kanunun birinci maddesi ile eklenen fıkra aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir.

"Müddeiumumi ve sorgu hâkiminin gaybubetinde veya bu vazifelerin inhilâlinde reis veya hâkimin tensibi ile bunlardan birine ait vazifeleri mahkeme başkâtibi umumi hükümler daresinde vekâlet maaşı almak suretiyle görür."

Görülüyorki 469 sayılı kanunun 5 inci maddesine 981 sayılı kanunla eklenen fıkra ile bu fıkranın 7188 sayılı kanunla değiştirilen şekli arasında mühim bir fark yoktur. 7188 sayılı kanun daha ziyade müstantik veya savcıya vekâlet edecek olan başkâtibe vekâlet maaşı verilmesini sağlamak amacı ile kabul edilmiştir. Bu kanunun gerekçesinde bu cihet açıklanmıştır. Ek fıkra gerek tadilden önceki, gerekse tadilden sonraki şekliyle bazı hallerde başkâtibin sorgu hâkimine ve Cumhuriyet Savcısına vekâlet etmesini kabul etmektedir. Bu durum karşısında davacı Partinin ek maddenin Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla açtığı iptal dâvasının incelenerek karara bağlanmasına bir engel yoktur. Bu partinin dâvayı açarken ek maddenin 7188 sayılı kanunla değiştirilmiş bulunduğu farkında olmayarak dâva dilekçesinde ek fıkranın 981 sayılı kanunla kabul edilen

Esas No.:1963/164

Karar No.:1964/65

şeklini almış olması dâvanın reddi için haklı bir sebep olamaz. Çoğunluğun kararına bu sebeple muhalifiz.

Üye

İ. Hakkı Ülkmen

Üye

Ekrem Tüzemen